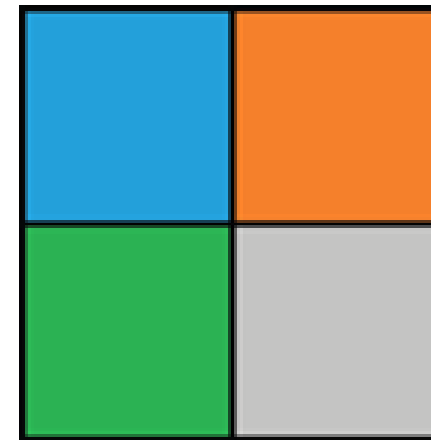

Looduses liikumise ja keskkonnamõju hindamise teabepäev

Riin Kutsar

18.10.2022

KeMÜ

MÕJUHINDAMISE HANGETE KORRALDAMINE

KeMÜ

Kitsaskohad hangete korralduses

- Lihtsaim viis hankida tööd lõpphinnaga, ei kaaluta teisi hankemenetlusi.
- Töö lähteülesanne jääb arusaamatuks. Sisulised nõuded ebaselged, kavandatavate uuringute maht määramata.

Näide: Keskkonnamõju strateegiline hindamine peab – „4) sisaldama KSH eesmärgi saavutamiseks vajalikke uuringuid.“

- Hinnapiir, mis ei võimalda nimetatud mahus tingimusi täita.
- Ebaselge, kas hangitakse konkreetset KeHJS/PlanS protsessi/menetlust või eeldab see jooksvat konsultatsiooni.

Näide: KMH/KSH eelhindangu tellimiste puhul eeldatakse püsivat keskkonnaeksperti kaasatust kuni planeeringu kehtestamise/vastuvõtmiseni.

Võimalused

- 1) Parandada lähteülesannete kvaliteeti
 - Hankija koostab esmase tööversiooni planeeringu lähteseisukohtadest ja KSH programmist ning teostab selle alusel hanke.
Nt Eesti Mereala planeering
- 2) Kahe etapilised hanked
 - Nt riiklikud arengukavad
 - KOV tasandi tuuleparkide EP-d

KeMÜ

Miks kahe etapiline hange?

1) Välistab „põrsas kotis“ hankimist/pakkumist

- Hetkel hanke osapooled suunatud oma lepinguga ette nähtud kohutusi kaitsma. Pole ühelegi osapoolele mõistlik lõpptulemus.

2) Planeerimisseaduse **asjakohased mõjud**

KMH/KSH tegeleb pigem looduskeskkonna keskselt oluliste mõjudega. Praeguses KMH/KSH ekspertide seas oskusteave keskkonnaalane, tulenevalt KeHJS nõuetest.

- Kui otsustaja soovib otsuste langetamiseks teatud asjakohaste mõjude – majanduslikud-sotsiaalsed- paremat ja rohkemat teavet, peab see olema hankes selgelt adresseeritud.

KeMÜ

Kahe etapilise hanke rakendamine

- Avalikkuse silmis „keerulised“ või „vastuolulised“ planeeringud/loamenetlused, kus avalikkuse surve asjakohaste mõjude määratluse osas ei ole teada.
- Looduskeskkonna osas keerulised – uuringute maht hoomamatu, vajab justnimelt KMH/KSH kavandamise etappi ning koostööd asjaomaste asutustega nende määratlemise osas.

KeMÜ

MH programmis eksperdirühma liikmete nimetamine/Kahe etapilised hanked

Nõuetele vastavaks tunnistatud KMH/KSH programmis eksperdirühma liikmete muutmise

- Nimetatakse eksperdirühma liikmed nimeliselt (koos hinnatavate valdkondade ja mõjuga) vastavalt programmi koostava juhteksperdi nägemusele
- KeHJS § 20 lg 11/§ 40 lg 5 alusel võib põhjendatud juhul KMH/KSH aruandes kalduda kõrvale NVT-tud KMH/KSH programmist (sellekohased põhjendused tuleb esitada aruandes).
- Juhul, kui KMH/KSH aruande koostamise hanke tulemusena eksperdirühma isikuline koosseis muutub, on soovitatav arendajal/SPD koostajal saata see muudatus otsustajale/SPD koostamise korraldajale nõusoleku saamiseks.

Eksperdirühma liikmete nimedeta KMH/KSH programmi tingimuslik nõuetele vastavaks tunnistamine

- KMH/KSH programmis on piiratud loeteluga, milliseid valdkondi ja millist mõju peab juhteksperter/eksperdirühm KMH/KSH aruande etapis hindama;
- samuti on esitatud nõuded eksperdirühma liikmete kvalifikatsioonile (sealjuures peavad need olema esitatud sellise põhjalikkusega, et on võimalik veenduda eksperdirühma pädevuses).
- Sellise lähenemise korral peab otsustajale/SPD koostamise korraldajale esitatavas KMH/KSH programmis olema toodud ka põhjendused, miks ei ole eksperdirühma liikmeid nimeliselt nimetatud

Soovitused

<https://www.planeerijad.ee/materjalid/>

Soovitused ruumilise planeerimise hangete läbiviimiseks, 2018

Soovitused tellijatele hangete läbiviimiseks ja hinnapäringute koostamiseks

Koostatud Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühingu liikmete kogemuse põhjal

Soovituste sihtgrupiks on ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kes tellivad keskkonnamõju hindamisi, keskkonnamõju strateegilisi hindamisi, keskkonnamõjude eelhindamisi ning teisi sarnaseid töid ja teenuseid.

Mis on tellijate motivatsioon soovitude jälgimiseks? Tellija saab kokkuvõttes parema teenuse. KeMÜ arvukas liikmeskond omab aastate pikkust kogemust tööde teostamisel konsultandina. Tellija ja konsultandi arusaamade lähendamine loob sujuvama tööprotsessi ning tagab parema koostöö kvaliteedi.

1. Soovitame tellijal panustada aega ja ressursse töö lähteülesande koostamisele. Selleks võib kaasata ka konsultante. Tööde maht peab olema üheselt määratletud, kui hangitakse lõpphinnaga tööd ning valik tehakse madalaima hinna alusel. Vaikimisi eeldus, et konsultant peab oma kogemusele tuginedes oskama ise ennustada täpset töömahtu, ei ole kindlasti õige lähenemine. Tellija poolt koostatud töö lähteülesanne peab konsultandile andma selge arusaama töö eesmärgist, mahust ning ülesannetest.
2. KMH/KSH hindab kavandatava tegevusega kaasnevaid keskkonnamõjusid. Seetõttu on oluliseks sisendiks võimalikult täpne kavandatava tegevuse kirjeldus. Vastavat infot sisaldavad näiteks kavandatava tegevuse eskiisprojekt, eelprojekt, tehniline projekt, tehniline kirjeldus/spetsifikatsioon vmt dokument. Vastav dokument peab olema hankedokumendi või hinnapäringu juures kaasas.
3. Üldise põhimõttena teostatakse KMH/KSH olemasolevate materjalide ja varemteostatud uuringute alusel. Kui need ei ole piisavad, siis peavad keskkonnauuringud olema lähteülesandes selgelt välja toodud, sh uuringu nimetus, eesmärk, sisu ja ulatus. Uuringute vajadus võib selguda KMH/KSH protsessi käigus ka hiljem ning sellisel juhul on tegemist lisatöoga. Sellised uuringud võivad sisaldada näiteks välitöid või laboratoorseid analüüse.

4. Suuremahuliste ja keeruliste tööde puhul võib kaaluda eraldi tööna KMH programmi/ KSH väljatöötamise kavatsuse koostamist, kuna nende tegemise käigus täpsustub töö maht, sh ka keskkonnauuringute vajadus. KMHP/ KSH VTK on üldiselt hea ja selge lähteülesanne. Sellisel juhul hangib KMH/ KSH aruande koostamise tellija eraldi tööna.
5. KMH/KSH oluline osa on menetlus, mis tuleneb keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimise seadusest. Menetlus sisaldab avalikustamisi ning ametkondadega kooskõlastamisi, mida ei korralda konsultant ning seetõttu ei kontrolli ka sellele kuluvat aega. Soovitus on hankesse (ja hiljem lepingusse) mitte panna jäigalt sisse siduvat töö lõpptähtaega konsultandile. Hankes võib olla orienteeruv töö teostamise periood. Töö lõpeb KMH/KSH aruande vastavaks tunnistamisega otsustaja poolt.
6. KMH/KSH sisaldab avalikustamisi, mille käigus on kõigil õigus esitada küsimusi ning teha ettepanekuid, mis võivad mõjutada tööde mahtu. Pakkumise tegemisel on konsultandil võimalik teatud mahu sellega arvestada tuginedes varasemale kogemusele. Kui avalikkuse huvi on ebaproportsionaalselt suur, siis on soovitus võimaldada konsultandil teostada antud töö tunnipõhisena vastavalt tegelikult
7. Soovitus on KMH/KSH hangetel kasutada ühesuguseid vorme ja nõudeid, kuna see hoiab kokku nii tellija kui pakkuja aega ning vähendab bürokraatiat. KeMÜ on valmis kaasa lööma vormide ja reeglite väljatöötamisel.

KeMÜ

TÄNAN!

Kontakt: Riin Kutsar, riin@roheplaan.ee

KeMÜ